

וּלְבַדְתֶּם אֹתָם

דף לימוד משותף להורים וילדים בנושא השמיטה
איסור ספיחים (ספיחין)

מהו איסור ספיחים?
 תיבת "ספיח" היא מלשון "ספחני" (שמואל א ב, לו) – נספח (מחובר) לקציר השנה שעברה. כלומר, תבואה העולה וצומחת מעצמה מן הגרגרים שנשרו בשעת הקציר בשנה שעברה.

מן התורה גידולים אלו מותרים באכילה, ככל פרות שביעית שנתנו לאכילה. אלא שראו חכמים, שהתרבו עוברי עברה, שזרעו בסתר שדותיהם בשנה השביעית, ואמרו: מאליהם צמחים גידולים אלו! לכן אסרו חכמים להשתמש בגידולים אלו.
 בכלל איסור זה – כל פרי האדמה שתוציא הארץ מעצמה בשנה השביעית; וכל שכן פרי האדמה הנזרע בשביעית באיסור. אבל גידולים שלא חששו חכמים שאדם יזרע אותם בשביעית, כגון: פרי האילן, שאין לחשוש שמא ייטע האדם אילן דווקא בשנה השביעית – אין בזה איסור ספיחים.

אז מה זה ספיחים?

- מה פירוש המושג "ספיח"? מה שורש המילה? _____
- לפעמים הוריך מקבלים בדואר הודעה מבית הספר. בשולי ההודעה כתוב: "נא לחתום על הספח ולהחזיר" כיצד היית מגדיר את המילה "ספח"? _____

עיין בדברי הרמב"ם וענה על השאלות:

<p>ג. הא למדת שאין אוכלין מפירות שביעית אלא פירות האילנות והעשבים שאין זורעין אותם רוב האדם, כגון הפיגם והירבוזין השוטים וכול כיוצא בהן. אבל הירקות שדרך רוב האדם לזרעם בגינות ומיני תבואה וקטניות – כל הצומח מהם אסור מדבריהם.</p>	<p>ב. ומדברי סופרים שיהיו כל הספיחים אסורין באכילה. ולמה גזרו עליהם? מפני עוברי עברה. שלא ילך ויזרע תבואה וקטניות וזירעוני גינה בתוך שדהו בסתר וכשיצמח יאכל מהם ויאמר ספיחים הם. לפיכך אסרו כל הספיחים הצומחים בשביעית.</p>	<p>א. כל שתוציא הארץ בשנה שביעית, בין מן הזרע שנפל בה מקודם שביעית בין מן העיקרים שנקצרו מקודם וחזרו ועשו, ושניהם נקראו ספיח, בין מן העשבים והירקות שעלו מאליהן ואין לה זרע – הכול מותר לאכלו מן התורה. שנאמר 'והיתה שבת הארץ לכם לאכלה'.</p>
---	---	---

ספיחים = ספיחין

- האם מהתורה מותר לאכול את הספיחים? _____
 מהי הוכחת הרמב"ם? _____
- מדוע חכמים גזרו איסור על כל הספיחים?
 _____
 _____
- מה מותר לאכול בשנה השביעית?
 _____
 _____
- מדוע, לדעתך, בפירות האילן אין איסור ספיחין?
 _____
 _____

וּלְמִדְתֶּם אֹתָם

דף לימוד משותף להורים וילדים בנושא השמיטה
איסור ספיחים (ספיחין)

תבואה וקטניות נאסרים משום ספיחין – אם הגיעו לשליש מגדלם בשנת השמיטה, אפילו אם נזרעו בשישית; אבל בירקות – הכריע ה"חזון איש" כדעת הר"ש, שרק אם התחילו לצמוח בשביעית יש בהם איסור ספיחין, אולם אם זרע ירקות והתחילו לצמוח לפני שנת השמיטה – אך שיש בהם קדושת שביעית, אין בהם איסור ספיחין.

מתח קו בין הציור לבין הקבוצה אליה הוא משתייך:

ירקות

תבואה וקטניות

1. ממתי חל "איסור ספיחין" על תבואה וקטניות?

---

2. ממתי חל "איסור ספיחין" על ירקות?

---

3. על אלו ירקות אין איסור ספיחין?

עיין בדברי הרמב"ם הבאים:

נכרי שקנה קרקע בארץ ישראל זרעה בשביעית – פירותיה מותרין. שלא גזרו על הספיחין אלא מפני עוברי עברה והנכרים אינם מצווים על השביעית כדי שנגזר עליהם. (רמב"ם)

שאלה: על ירקות שנזרעו ושגדלו בשביעית בבעלות נכרי בארץ ישראל, האם יש איסור ספיחים?
תשובה: כן / לא **הנימוק:** _____

בהצלחה!